

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากนโยบายการท่องเที่ยวของประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสืบเนื่องมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 การจัดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้ระดมความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฉบับที่ 8 ผลการระดมความคิดเห็นและร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของ สังคมไทยที่ประสงค์ในอนาคต มี 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

การบริการท่องเที่ยว เป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างการผลิต แต่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ด้านกายภาพ ที่อยู่อาศัยและการพัฒนา "คน" ที่เป็นหัวใจของการบริหารและบริการ ทั้งด้านผู้ให้และผู้รับ การพัฒนาสังคมในด้านของความปลอดภัย คุณภาพและมาตรฐานการบริการ การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานและประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา การบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดธรรมาภิบาล การพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาที่กำหนดไว้ในปัจจุบันและอนาคต

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ตั้งเป้าหมาย และคาดการณ์ไว้ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ คาดไว้ว่าตามแผนแม่บทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจะเพิ่มขึ้น 16.02 ล้านคนในปี พ.ศ. 2548 และ 22.46 ล้านคนในปี พ.ศ.2553 วันพักเฉลี่ยนักท่องเที่ยวต่างประเทศในประเทศไทย จะเพิ่มเป็น 8.2 วัน ในปี พ.ศ.2548 และ 8.5 วันในปี พ.ศ.2553 รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 538,592 ล้านบาทในปีพ.ศ.2548 และเพิ่มเป็น859,095 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2553นักท่องเที่ยวชาวไทยจะท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้นจาก 63 ล้านคนครั้งในปี พ.ศ.2548 และเพิ่มเป็น 72 ล้านคนครั้งในปี พ.ศ.2553 จะก่อให้เกิดรายได้ 315,850 ล้านบาทในปี พ.ศ.2548 และ 413,670 ล้านบาทในปี พ.ศ.2553 (ชุมชนคนรักโฮมสเตย์, 2549)

อุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อรูปแบบการดำรงชีวิตและการเจริญเติบโตการท่องเที่ยว รวมถึง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รูปแบบการท่องเที่ยวย่อมปรับเปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงสิ่งแวดล้อมบนโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และต้องถือว่าเป็นภารกิจทั้งภาครัฐและเอกชน ที่จะต้องมีหน้าที่อนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอันก่อเกิดประโยชน์สูงสุดและป้องกันผลกระทบที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ กลยุทธ์ที่นำมาใช้อนุรักษ์ธรรมชาติแวดล้อมต่างๆ คือ การใช้กลยุทธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Village

Based Tourism หรือ Community Based Tourism) เป็นการจัดการท่องเที่ยวที่กลมกลืนไปกับสภาพแวดล้อม ในท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมากที่สุด โดยการใช้ลักษณะเด่นของทรัพยากรท่องเที่ยวที่อยู่ในชุมชน ซึ่งอาจเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่เกิดตามธรรมชาติได้แก่ สภาพภูมิอากาศ น้ำตก ภูเขา ทะเล ป่าไม้ เป็นต้น หรือทรัพยากรท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและสังคม และทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านบันเทิง หรือการเกษตรของชุมชน เป็นต้น ซึ่งนำทรัพยากรเหล่านี้มาเป็น สิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว จะเห็นว่าลักษณะการท่องเที่ยวโดยชุมชน ถือเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-Tourism) (ชุมชนคนรักโฮมสเตย์, 2549)

ปัจจุบันการท่องเที่ยวในรูปแบบ เิงอนุรักษ์ หรือที่เรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากจากนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่คน ให้ความสนใจกันมาก อีกทั้งรัฐบาล รวมถึง กระแสการท่องเที่ยวของโลกได้ให้ความสำคัญ ในด้าน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กล่าวได้ว่าในระยะ 20 ปี ที่ผ่านมามีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีการขยายตัวรวดเร็วทั่ว ทุกภูมิภาคของโลก และคาดว่าจะยังคงเติบโตต่อไปในอนาคต องค์การสหประชาชาติได้ตระหนัก ถึง ความสำคัญดังกล่าวจึงประกาศให้ปี พ.ศ. 2545 เป็นปีท่องเที่ยวเชิงนิเวศนานาชาติ โดยคณะกรรมการว่า ด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Commission on Sustainable Development) ได้ขอให้หน่วยงานต่างๆของรัฐบาล ตลอดจนภาคเอกชนทั่วโลกจัดกิจกรรมสนับสนุน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ในฐานะสมาชิกของ องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) ได้กระตุ้นให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและ เอกชนเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และร่วมจัดกิจกรรมการประชุมสัมมนานานาชาติที่ ททท. เป็นผู้จัดและเป็นองค์กรร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การล่องแก่ง การขี่จักรยานชมธรรมชาติ การดูนก การศึกษาชีวิตชุมชน เป็นต้น (การท่องเที่ยวและการกีฬา, 2545) สิ่งที่จะต้องคำนึงควบคู่กับการ ท่องเที่ยวชุมชน คือ การบริการด้านต่างๆให้ แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ และ ช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมและคุณลักษณะที่ดีไปพร้อมๆกัน ได้แก่ การบริการด้านที่พัก การบริการด้าน อาหาร การบริการนำเที่ยว การบริการด้านสินค้าของชุมชน และนักท่องเที่ยวสามารถเลือกบริการที่พึงอาศัย เพื่อการท่องเที่ยว แบบโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจ

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่เล็กที่สุดในประเทศไทย มีพื้นที่ประมาณ 416 ตารางกิโลเมตร คิด เป็น ร้อยละ 0.08 ของพื้นที่ทั้งประเทศ ประกอบไปด้วย 3 อำเภอคือ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภออัมพวา และอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงครามเดิมที เรียกว่า เมืองแม่กลองเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กติดชายทะเล มีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน ประชาชนส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆคือ วิถีชีวิต ชาวสวน และวิถีชีวิตชาวประมง ประกอบกับการมีคลองน้อยใหญ่มากมายถึง 300 ร้อยสาย ทำให้ผลผลิต จำพวกผลไม้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ ความสำคัญของจังหวัดมีทั้งเรื่องประวัติศาสตร์ (โดยเฉพาะต้นราชวงศ์ จักรี) ศิลปวัฒนธรรม สภาพทางธรรมชาติสภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตตามแบบเรียบง่ายแบบไทย ดำรงด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชาวสมุทรสงครามเป็นการพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก โดยใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นในการประยุกต์ ใช้ประโยชน์จากสภาพทางธรรมชาติเพื่อดำรงชีวิต ปัจจัยหลักมาจากสภาพที่ เมืองเป็นเมืองสามน้ำ คือ มีทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม ดังนั้นแบบแผนการตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชน การทำ มาหากิน ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ จึงตั้งอยู่บนฐานในเรื่องน้ำ โดยทางตอนบนทำสวนผลไม้

และสวนเตียนเพราะน้ำจืด มีการขุดลอกลำประโดงเพื่อเพิ่มเนื้อที่สำหรับแม่น้ำออกไป ส่วนบริเวณที่ทำสวนมะพร้าวผล และมะพร้าวน้ำตาล คือทางตอนกลางเพราะน้ำกร่อยจะให้น้ำตาลมาก และเมื่อถึงฤดูน้ำหลากยังสามารถปลูกข้าวในร่องสวนได้ ส่วนทางตอนล่างของจังหวัดอยู่ติดกับน้ำเค็ม จึงทำนาเกลือ ทำป่าโกงกางเผาถ่าน และประมงทะเล จึงเห็นได้ว่า เรื่องน้ำ เป็นเรื่องหลักที่ภูมิปัญญาของชาวบ้านได้กำหนดแบบแผนชีวิตขึ้นให้สอดคล้องกัน และยังรวมถึงสภาพและปัจจัยทางธรรมชาติของพื้นที่ ที่สะท้อนออกมาเป็นระบบนิเวศชุมชนที่สอดคล้องกันกลมกลืนกัน (กองอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม, 2548)

จากความร่วมมือของชาวบ้าน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 เป็นต้นมา รศ.ดร.วรรณศิลป์ พิรพันธุ์ อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นบุคคลเริ่มต้นที่เข้ามาทำโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ทำให้ความทราดโถมและเจียบเหงาของชุมชนอัมพวาให้กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในจังหวัดมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งทางจังหวัดมีนโยบายส่งเสริมเรื่องการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ โดยเน้นจุดขายที่สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ จึงได้มีการรวมตัวกันจัดทำที่พักและโปรแกรมท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ โดยเปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวได้พักค้างแรม และมีโปรแกรมท่องเที่ยว ชมกิจกรรมต่างๆ มากมาย เช่น การพายเรือชมสวน ชมการทำน้ำตาลมะพร้าว ล่องเรือชมหิ่งห้อยในยามค่ำคืน และการตกบาตรยามเช้า เป็นต้น เดิมทีจังหวัดมีโฮมสเตย์อยู่ 3 แห่ง คือ บ้านปลายโพงพาง, บ้านหัวหาด, บ้านท่าคา ทั้ง 3 แห่งปัจจุบันปลายโพงพางได้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะของรีสอร์ท ไม่ได้เป็นโฮมสเตย์ ส่วนบ้านหัวหาดไม่ค่อยมีเอกลักษณ์ของชุมชนที่น่าสนใจ บ้านท่าคาเป็นแห่งเดียวที่ยังคงวิถีชีวิตที่เหมือนเดิมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ปัจจุบันมีจำนวนโฮมสเตย์และรีสอร์ทที่ขึ้นทะเบียนมีทั้งหมด 53 แห่ง และยังมีที่ไม่ขึ้นทะเบียนอีกประมาณ 200 แห่ง ในเวลา 1-2 ที่ผ่านมามีเห็นว่า โฮมสเตย์และรีสอร์ทได้เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก

ชุมชนท่าคา เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่ยังคงรักษาความเป็นชุมชนบ้านสวนริมน้ำไว้ได้คืออีกหนึ่งเนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงเป็นชาวสวน(โดยเฉพาะสวนมะพร้าว) และสิ่งที่สะท้อนความเป็นชุมชนบ้านสวนริมน้ำได้เป็นอย่างดีคือ " ตลาดน้ำท่าคา" ซึ่งเป็นตลาดนัดทางน้ำที่ยังคงความเป็นธรรมชาติของวิถีชีวิตชาวบ้านซึ่งมีอาชีพทำสวนปลูกพืชชนิดต่างๆ เมื่อถึงวันขึ้นหรือแรม สองค่ำ, เจ็ดค่ำ, สิบสองค่ำ ซึ่งเป็นตลาดน้ำแห่งเดียวที่เหลืออยู่ ยังคงอาศัยประเพณีที่สืบทอดกันมาและยังเป็นตลาดนัดตามเวลาน้ำขึ้น-น้ำลง ของกระแสน้ำชาวบ้านจะพายนำผลผลิต, พืช, ผัก, ผลไม้ จากสวนไม่ว่าจะเป็น พริก หอม กระเทียม น้ำตาลมะพร้าว ฝรั่ง ส้มโอ ชมพู่ ,มาขายหรือแลกเปลี่ยนกัน นอกจากนี้ยังมีการบริการเรือพายให้เช่าพายเที่ยวชมวิถีชีวิตบ้านสวนริมน้ำ เนื่องจากสภาพทางธรรมชาติยังมีความสมบูรณ์ ตั้งแต่ปี 2543 ทำให้ นางอุไร สีเหลือง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ตำบลท่าคา จึงเกิดความคิดที่จะรวมตัวกลุ่มชาวบ้านเพื่อจัดทำที่พักอาศัย แบบ Home Stay ซึ่งเป็นการบุกเบิกการทำ Homestay ตั้งแต่ช่วงแรกๆ พร้อมทั้งภายใต้การสนับสนุนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยสร้างจุดขายในการท่องเที่ยวผ่านการใช้บ้านทรงไทยที่เป็นสัญลักษณ์ ชมวิถีชีวิต วัฒนธรรม ชาวบ้านแบบดั้งเดิมพร้อมกับรับสมัครชาวบ้านเข้าร่วมโครงการ จนถึงปี 2549 มีชาวบ้านเข้าร่วมทั้งหมด 11 หลัง (7 หลังปัจจุบันดำเนินการอยู่ แต่ 4 หลังเพื่อสำรองรับนักท่องเที่ยว) จึงเป็นที่น่าสนใจว่า รูปแบบทางกายภาพมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร รวมทั้งทางชุมชนท่าคามี การจัดการที่อยู่อาศัยเพื่อการท่องเที่ยวกันอย่างไร เพื่อที่จะ

สามารถรองรับกิจกรรมต่างๆที่ขยายการตอบสนองแก่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ โดยรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนไว้ได้ในปัจจุบันพร้อมทั้งส่งผลไปยังอนาคตว่าจะดำรงจัดการแหล่งที่พักอาศัยเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของที่อยู่อาศัยให้เป็นโฮมสเตย์ในชุมชนท่าคา ช่วงปี พ.ศ. 2543-2549
- 1.2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการด้านแหล่งที่พักอาศัยสำหรับแหล่งท่องเที่ยวโฮมสเตย์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.3 ขอบเขตการศึกษา

- 1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ทำการศึกษา
หมู่บ้านท่าคา หมู่ที่ 2 ตำบลท่าคา อำเภอกัมพูวา จังหวัดสมุทรสงคราม
- 1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1.3.2.1 ทำการศึกษาด้านโครงสร้างกายภาพ และศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของที่อยู่อาศัยแบบโฮมสเตย์ในชุมชนท่าคา ช่วงปี พ.ศ. 2543-2549
 - 1.3.2.2 กระบวนการและรูปแบบในการบริหารจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์เพื่อการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย การจัดการองค์การบริหารโฮมสเตย์ การจัดการด้านที่พัก การจัดการด้านกิจกรรม การจัดการด้านการเงิน การจัดการด้านการตลาด และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม
 - 1.3.2.3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ และพฤติกรรมที่เกี่ยวกับแหล่งพักอาศัยเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนท่าคา
- 1.3.3 ระยะเวลาที่ทำการศึกษา
 - 1.3.3.1 การเก็บข้อมูลเบื้องต้น ดำเนินการตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2549
 - 1.3.3.2 การเก็บข้อมูลรายละเอียดในพื้นที่ที่ทำการศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต ระหว่างเดือน ต.ค.-ธ.ค. 2549

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

- 1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 1. ข้อมูลทุติยภูมิ
 - 1.1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัยโฮมสเตย์เพื่อการท่องเที่ยว
 - 1.2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานวิจัย และบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่ทำการศึกษา
 2. ข้อมูลปฐมภูมิ
 - 2.1. การสำรวจพื้นที่ และสภาพทั่วไปทางกายภาพในปัจจุบันของบ้านท่าคาโฮมสเตย์ จากสมาชิกเจ้าของบ้านโฮมสเตย์ปัจจุบัน จำนวน 11 หลัง

2.2. การสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนชุมชน 2 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่ไ ร สี เหลือง, คุณจรรยา เจือไทย (ประธานกองทุนหมู่ 2) และเจ้าของบ้านที่เข้าร่วมทำโฮมสเตย์ปัจจุบัน จำนวน 11 หลัง

2.3. เก็บรวบรวมข้อมูลความเห็นจากนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว จำนวน 69 คน เพื่อทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยการตอบแบบสอบถาม

2.4. สัมภาษณ์และสังเกตกิจกรรม การให้บริการของชาวบ้านที่เข้าร่วมทำโฮมสเตย์และไม่ได้ร่วมเข้า ทำโฮมสเตย์

1.4.2 กลุ่มประชากรเป้าหมาย และกลุ่มตัวอย่าง

การแบ่งกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเจ้าของแหล่งพักอาศัยที่เป็นโฮมสเตย์ ปัจจุบัน จำนวน 11 หลัง ใช้วิธีการสัมภาษณ์ จากเจ้าของโฮมสเตย์, สังเกตที่พักอาศัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 100 % เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ การปรับเปลี่ยน รูปแบบของบ้านพักอาศัยให้เป็นโฮมสเตย์ และการบริหารจัดการที่อยู่อาศัยเพื่อการท่องเที่ยวภายในชุมชน

2. กลุ่มผู้นำชุมชน 2 คน ประกอบไปด้วยผู้ใหญ่ไ ร สี เหลือง และคุณจรรยา เจือไทย(ประธาน กองทุนหมู่บ้าน หมู่2) คิดเป็นกลุ่มตัวอย่าง 100 % เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่อยู่อาศัยเพื่อ การท่องเที่ยวภายในชุมชน

3. กลุ่มนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาในช่วงระหว่างเดือน ตุลาคม –ธันวาคม 2549 มีจำนวน 69 คน

1.4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบไปด้วย

1. คอมพิวเตอร์ เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายภาพ

2. สมุดบันทึก และเครื่องเขียน

3. แบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์

1.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสำรวจ การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และข้อมูลทุติยภูมิต่างๆ โดยใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบตาม วัตถุประสงค์ สมมุติฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยนำข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจ การสัมภาษณ์จาก แบบสอบถาม และข้อมูลทุติยภูมิต่างๆ มาวิเคราะห์ในเชิงสถิติ โดยอาศัยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Excel ช่วยใน การวิเคราะห์ข้อมูล

1.5 สมมุติฐาน

1. อาคารที่อยู่อาศัยเดิมต้องถูกปรับเปลี่ยนต่อเติมให้เป็นโฮมสเตย์

2. เจ้าของบ้านต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนรูปแบบที่อยู่อาศัยเพื่อเป็นโฮมสเตย์

3. การบริหารจัดการโดยชุมชนเป็นแนวทางในการพัฒนาทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

4. ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์จะต้องมีลักษณะทางกายภาพที่เป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน
5. จำนวนที่พักโฮมสเตย์สามารถเพิ่มจำนวนขึ้นได้ตามศักยภาพ และขีดความสามารถในการรองรับ

นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 การท่องเที่ยว องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization หรือ WTO) ได้ให้ความหมายของ "การท่องเที่ยว" เป็นการเดินทางใดๆก็ตามเป็นการเดินทางเงื่อนไขมีเงื่อนไขสากล 3 ประการ ดังนี้ (นิคม จารุมณี, 2544: 1)

ประการที่ 1 การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว แต่ไม่ใช่ไปตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร

ประการที่ 2 การเดินทางนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ หรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเอง ไม่ได้เป็นการถูกบังคับ

ประการที่ 3 เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพหรือหารายได้ประจำแต่เดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเยี่ยมเยียนญาติมิตร เพื่อความเบิกบาน บันเทิงเริงรมย์ เพื่อเล่นกีฬาต่างๆ เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาค้นคว้า และเพื่อติดต่อธุรกิจ

1.6.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540: 48)

1.6.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน องค์การการท่องเที่ยวทั่วโลก (World Tourism Organization : WTO) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น "ได้รับการคาดหวังให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมดด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียะ ในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่างๆที่เอื้อต่อชีวิต " เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

เลสลีย์ ลีคบุคย์ สุรพลชัย, (2549: 39) ได้ให้ความหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อการท่องเที่ยว คือ การพัฒนาธรรมชาติและสิ่งก่อสร้างต่างๆอย่างประหยัด เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ทำให้เสียไปโดยไร้ประโยชน์ ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีต่อมนุษย์ ชุมชนที่อาศัยอยู่ ณ ที่นั้นๆ และ นักท่องเที่ยวที่ไปเยือน รวมทั้งรักษาและพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยว

1.6.4 การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำอย่างมีเป้าหมาย ที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่เหมาะสม ยิ่งไปกว่านี้ยังต้องคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่างๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดีต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนด

ไว้ มิฉะนั้นแล้ว การจัดการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไรทิศทางและประสบความสำเร็จ (มนัส สุวรรณ, อุดม เกิดพิบูลย์ และคณะ, 2541)

1.6.5 **แหล่งพักอาศัยเพื่อการท่องเที่ยว** แหล่งพักอาศัยเพื่อการท่องเที่ยว (Accommodation for Tourism) มีวัตถุประสงค์รองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยว ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการท่องเที่ยว เนื่องจาก การส่งเสริมการท่องเที่ยว ย่อมต้องการให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวยังท้องถิ่นต่างๆ โดยใช้ระยะเวลาเดินทางท่องเที่ยวที่นานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ดังนั้น แหล่งที่พักอาศัยจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวเป็นการชั่วคราวได้อย่างพึงพอใจ มีความสุข และ สนุกกับการเดินทาง(เสาวลักษณ์ เลิศบุศย์ สุรพลชัย, 2549: 7)

1.6.6 **โฮมสเตย์** หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่ง ซึ่งนักท่องเที่ยวจะพักร่วมกับเจ้าของบ้านหลังเดียวกัน และศึกษาธรรมชาติ วิถีชีวิตไทย หรือวัฒนธรรมไทย โดยมีการจัดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2548: 37)

1.6.7 **เศรษฐกิจพอเพียง** หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self-Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใ้หมั่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความสำเร็จ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นได้ตามลำดับต่อไปได้ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2549)

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเดิมที่เกิดขึ้นเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา และส่งเสริมแหล่งที่พักอาศัยเพื่อการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์
2. ทราบถึงผลกระทบหลังจากการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่พักอาศัยแบบโฮมสเตย์ เพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาชุมชนแบบยั่งยืน
3. เสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวในอนาคต
4. เสนอแนะกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ด้านการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนเห็นคุณค่า วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ที่มีค่า โดยการใช้การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มาจัดการกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน
5. เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยยึดหลักของเศรษฐกิจพอเพียง